

Zitting 2002-2003

9 juli 2003

BEKNOPT VERSLAG

MORGENVERGADERING

INHOUDSOPGAVE

Ontwerp van decreet

- Strategische adviesraden
  - Algemene bespreking
(Sprekers : mevrouw Mieke Van Hecke, verslaggever, de heren Leo Peeters
verslaggever, Guy Sols en Joris Van Hauthem en minister Paul van Grembergen) **3**
  - Artikelsgewijze bespreking **6**

Ontwerp van kaderdecreet

- Bestuurlijk beleid
  - Algemene bespreking
(Sprekers : mevrouw Mieke Van Hecke, verslaggever, de heren Leo Peeters,
verslaggever, Luc Van den Brande en Sven Gatz, mevrouw Hilde De Lobel, de heren
Eric Van Rompuy en Norbert De Batselier en minister Paul Van Grembergen) **7**
  - Artikelsgewijze bespreking **13**

Voorstel van decreet

- Wijziging van het Elektriciteitsdecreet wat de openbare verlichting betreft
  - Algemene bespreking
(Sprekers : mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, verslaggever, de heren Eddy Schuermans, Francis Vermeiren en Johan De Roo) **13**
  - Artikelsgewijze bespreking **17**

Motie van orde

- Voorstel tot aanvulling van de agenda
(Spreker : de heer Johan De Roo) **17**

Regeling van de werkzaamheden **17**

Berichten van verhindering **17**

MORGENVERGADERING VAN WOENSDAG 9 JULI 2003

Voorzitterschap van de heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter

– *De vergadering wordt geopend om 10.03 uur.*

ONTWERP VAN DECREET

Strategische adviesraden

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet tot regeling van strategische adviesraden.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Mieke Van Hecke, verslaggever : Dit ontwerp van kaderdecreet moet worden gesitueerd in een drieluik van decreten die betrekking hebben op een beter bestuurlijk beleid, namelijk het ontwerp van kaderdecreet Bestuurlijk Beleid, het decreet op de strategische adviesraden en het comptabiliteitsdecreet.

Alles begon met de conclusies van het Uitgebreid Bureau in 1997 over advisering en adviesraden, waarbij de volgende aandachtspunten naar voren werden geschoven : de toegang van het parlement tot advisering, de rationalisering van de adviesorganen, de scheiding van advisering en overleg en de onverenigbaarheid van de functie van parlementslid met een lidmaatschap van de adviesraden.

De Vlaamse regering stelde in een visienota de volgende uitgangspunten voorop : het primaat van de politiek, de professionaliteit van de leden van adviesraden, een transparant en doelmatig adviesstelsel inzake beleidsaangelegenheden, een duidelijke link tussen administratie en adviesorganen en een scheiding tussen advies en overleg. Het aantal strategische adviesraden zou worden beperkt tot één per homogeen beleidsdomein. Ze zouden rechtspersoonlijkheid hebben en worden opgericht in afzonderlijke decreten.

De commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken besprak de visienota op 6 november 2001. Er werd besloten toch een verplichte adviesaanvraag voor de voorontwerpen van decreet en de mogelijkheid van een gemengde samenstelling van de adviesraden in te schrijven. Na de commissiebespreking organiseerde de regering een ruime consultatieronde, waaruit trouwens de Staten-Generaal van het Middenveld is ontstaan.

De commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken organiseerde hoorzittingen met de SERV, de MiNa-Raad, het Vlaams Welzijnsverbond, de Staten-Generaal van het Middenveld, de Vlaamse Jeugdraad en de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur. De sprekers brachten de volgende knelpunten onder de aandacht : het dwingende karakter van dit pseudo-kaderdecreet, de homogeniteit van de beleidsdomeinen, de horizontale bevoegdheden van bestaande metaraden en het ogenblik van advisering in het geheel van de beleidscyclus. Ze hielden een pleidooi voor de erkenning van de specifieke opdracht en waarde van het georganiseerde representatieve middenveld.

Door de grote luisterbereidheid van alle commissieleden werden aan het ontwerp van decreet belangrijke wijzigingen aangebracht. De opdrachten van de strategische adviesraden werden aangevuld met adviezen over ontwerpen van belangrijke federale en supranationale samenwerkingsakkoorden. De verplichte advisering werd uitgebreid tot de strategische uitvoeringsbesluiten. De regering heeft een motiveringsplicht bij het niet volgen van een advies en alle adviezen zullen openbaar zijn.

Wat de samenstelling betreft, werd de representativiteit van de vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld onderstreept. De tweederderegule bij de samenstelling van de raden werd ingeschreven, de rol van de administratie verduidelijkt en de regels over de onverenigbaarheden werden verfijnd. De toegang tot informatie werd scherper gesteld en de minimumtermijn aangepast. Het aldus geamendeerde ontwerp werd aangenomen met acht stemmen bij vijf onthoudingen.

Ik uit nog enkele persoonlijke bemerkingen. Wat het dwingende karakter van dit pseudo-kaderdecreet betreft, heeft de decreetgever enkel een verbintenis aangegaan. Wij betreuren dat de mogelijkheid om toch te komen tot een reëel kaderdecreet niet werd onderzocht.

Een ander probleem is de homogeniteit van de beleidsdomeinen. Om bij de opmaak van adviezen rekening te kunnen houden met de kennis van de betrokkenen, zal soms moeten worden overgegaan tot de delegatie van adviesbevoegdheid aan deelraden of tot de oprichting van autonome deelraden. De regering heeft gekozen voor de eerste oplossing, ik blijf voorstander van de tweede.

De waarde van horizontale metaraden als de Vlaamse Jeugdraad en de SERV moet gegarandeerd blijven in de decreten die hun werking regelen.

Verschillende woordvoerders benadrukten dat een vraag tot advies aan het einde van de beleidscyclus het honoreren van de in het advies gemaakte opmerkingen hypothekeert. Een goede communicatie met de adviesraden moet ervoor zorgen dat zij desgewenst in een vroeg stadium al een advies kunnen uitbrengen.

Omgaan met het middenveld ten slotte is niet zozeer een kwestie van rechtsregels, als wel van attitude. We moeten geloven in de noodzaak van een dynamisch partnerschap en in de interactieve beeldsvorming. Sociologen wijzen op de gemeenschapsvorming als dam tegen individualisme, cocooning, vereenzaming, onverschilligheid en onverdraagzaamheid. Inspanningen werden al geleverd om de participatie van mensen aan verschillende activiteiten te stimuleren.

In het ontwerp wordt de noodzaak van participatie door het representatieve en georganiseerde middenveld erkend. Dat doet geen afbreuk aan het primaat van de politiek : de beslissingbevoegdheid en de verantwoordelijkheid blijft bij de politici.

Het middenveld mee verantwoordelijk maken voor het beleid, doet hen het individuele belang overstijgen. Een grotere maatschappelijke steun voor en het verhogen van de kwaliteit van rechtsregels zijn het resultaat.

Omdat er nog enkele belangrijke euvels zijn en omdat er te weinig zicht is op het uiteindelijke resultaat, zal mijn fractie dit ontwerp niet goedkeuren.

Omwille van de belangrijke stappen voor de participatieve democratie zullen we dit ontwerp niet afkeuren, maar ons onthouden bij de stemming. (*Applaus bij CD&V*)

De heer Leo Peeters, verslaggever : Ik verwijs naar het schriftelijke verslag. Er is afgesproken dat ik de bespreking van het volgende ontwerp van decreet zal toelichten.

De heer Guy Sols : De bijdrage van de Vlaamse administratie aan het regeerakkoord vormde de start van het project beter bestuurlijk beleid met als doel de optimalisering van de werking van de Vlaamse overheid. Daartoe worden best ook de advies- en overlegstructuren geherstructureerd.

Door dit ontwerp worden zowel experts als het maatschappelijk middenveld geraadpleegd. Momenteel zijn er ongeveer 140 adviesorganen actief. Sommige leveren al beleidsadviezen, andere fungeren alleen als technische commissies. Enkele adviesraden combineren beide opdrachten. De bestaande adviesraden vertonen een grote diversiteit. Er is geen duidelijke verband tussen de adviesraden en de administratieve organisatie. De reorganisatie sluit daarom aan bij de reorganisatie van de departementen volgens het ontwerp van kaderdecreet Bestuurlijk Beleid.

In het ontwerp wordt een kader geboden voor de oprichting van strategische adviesraden en wordt het adviesstelsel versoberd. De bindende advisering worden afgeschaft. Dat is immers een contradictio in terminis en strijdig met het politieke primaat.

Het ontwerp stoelt op vier uitgangspunten : de primaat van de politiek; erkenning en inbreng van het maatschappelijk middenveld en onafhankelijke deskundigen; geen mengvorm tussen advies en overleg; oordeelkundige organisatie van het adviesstelsel.

De bijdrage van de experts kan worden gecombineerd met de inbreng van het middenveld, dat niet alleen deskundig is maar ook voeling heeft met wat leeft in de maatschappelijke geledingen. De voorkeur van het parlement gaat duidelijk uit naar gemengde en maatschappelijke adviesraden. Advies en overleg worden best niet vermengd, omdat ze vanuit functioneel oogpunt duidelijk verschillen van elkaar.

Het Vlaams Parlement zal erop toezien dat de algemene principes van dit ontwerp gerespecteerd worden in de oprichtingsdecreten. Van belang daarbij is een goed evenwicht tussen de strategische adviesraden en het parlement. Een te grote rol van de adviesraden zou ook de efficiëntie van het regeringswerk in het gedrang kunnen brengen.

Voorts zijn van belang : de mogelijkheid om advies te verlenen over voorstellen van decreet en samenwerkingsakkoorden van strategisch belang; de motiveringsplicht van de Vlaamse regering bij afwijking van verplichte adviezen; en de twee mogelijke samenstellingen van de adviesraden. De Vlaamse regering dient bovendien uit eigen beweging of op verzoek alle noodzakelijke informatie ter beschikking te stellen van de adviesraden.

Het comptabiliteitsdecreet kan om louter technische redenen niet gelijktijdig goedgekeurd worden. Het is echter belangrijk dat er wel gestemd wordt over de ontwerpen over de adviesraden en bestuurlijk beleid. Alle betrokkenen hebben immers het recht te weten welke positie zij innemen in de nieuwe structuur.

Ik roep iedereen op om ze eensgezind mogelijk samen te werken aan deze omvattende vernieuwingsoperatie. De VLD zal dit ontwerp goedkeuren. (*Applaus bij de VLD*)

De heer Joris Van Hautem : Hoewel de twee ontwerpen van kaderdecreet van groot belang zijn, zijn de invullende ontwerpen minstens even belangrijk. Vlaanderen heeft een goede bestuurscultuur nodig met als wezenlijke onderdelen : inspraak, implementatie van de resultaten van de participatie en de communicatie daarover. Wij zijn van oordeel dat het ontwerp niet geheel verzoenbaar is met de principes van behoorlijk en deugdelijk bestuur.

We storen ons aan de onzorgvuldigheid waarmee dit ontwerp de beleidscyclus reduceert tot beleidsvoorbereiding en -uitvoering. De afwezigheid van beleidsevaluatie is een spijtige verarming. Enkele van de strategische adviesraden zouden in overleg met de Vlaamse regering de effecten van het beleid kunnen evalueren en de beleidsprocessen doorlichten.

Strategische adviesraden nemen niet deel aan de uitvoering van het beleid. Dat dient echter een representatieve weerspiegeling te zijn van het primaat van de politiek en de gehonoreerde adviezen van de strategische adviesraden. Uitvoering vereist in de regel een bijsturing na de eerste cyclus. Interactief partnerschap van de Vlaamse regering, de overheid en de strategische adviesraden betekent dat de evaluatie geen lege doos blijft.

Het Vlaams Blok vraagt dan ook om evaluatie, advies en overleg duidelijk te definiëren. Het is immers niet goed dat de verhouding tussen advies en overleg niet aan bod komt. Het is onvoldoende om de intrinsieke overlegfunctie enkel in bedekte termen op te nemen.

Concreet wenst het Vlaams Blok dat de strategische adviesraad die over de bestuurlijke organisatie van Vlaanderen adviseert, een overlegrol op zich neemt. De SERV zou die functie kunnen vervullen.

Anderzijds lijkt het billijk om deze strategische adviesraden niet langer samen te stellen uit afgevaardigden van belangenorganisaties. Deze bijzondere adviesraden zouden kunnen samengesteld worden uit onafhankelijke deskundigen die, als ervaringsdeskundigen, in eigen naam spreken. Voor de overige strategische adviesraden opteert het Vlaams Blok voor gemengde adviesraden. Onafhankelijk van de overheid, maar wel in naam van de middenveldorganisaties, kunnen afgevaardigden zich daar uitspreken.

In ieder geval mogen strategische adviesraden zeker niet alleen uit vertegenwoordigers van belangenorganisaties samengesteld worden. Onafhankelijke deskundigen moeten steeds vertegenwoordigd zijn in de adviesraden. De representativiteit van de samenstelling van de raden is een ander aspect waar dit

ontwerp van decreet duidelijk tekortschiet. Volgens het Vlaams Blok betekent het primaat van de politiek immers evengoed dat de Vlaamse regering waakt over de representativiteit van de strategische adviesraden.

De precieze afbakening van de dertien homogene bevoegdheidspakketten is nog steeds niet voltooid. Ook de relatie tussen een strategische adviesraad en een homogeen beleidsdomein krijgt in dit ontwerp van decreet onvoldoende haar beslag. Deze aangelegenheid is nochtans van het grootste belang.

Het Vlaams Blok wil dat de Vlaamse regering de verantwoordelijkheid op zich neemt om de representatieve band tussen de beleidsdomeinen enerzijds en de afgevaardigden en deskundigen in de adviesraden anderzijds te waarborgen. Bovendien is het Vlaams Blok voorstander van een herschrijving van alle decreten die de activiteiten van specifieke strategische adviesraden regelen.

Het ontwerp van decreet maakt een onderscheid tussen verplicht advies dat de Vlaamse regering aan de strategische adviesraden moet vragen en advies dat de strategische adviesraden op eigen initiatief geven. De beleidsvoering is echter een terrein dat de organisaties van het middenveld beter niet betreden en moet in het teken staan van het primaat van de politiek.

In navolging van het onderscheid tussen advies en overleg wenst het Vlaams Blok dat er ook specifieke opdrachten kunnen toegekend worden aan adviesraden met een overlegfunctie. Alle adviesraden moeten te allen tijde en op eigen initiatief of op verzoek een advies kunnen uitbrengen over uitvoeringsbesluiten en beleidsnota's. Zij moeten verplicht betrokken worden bij voorontwerpen van decreet.

Het Vlaams Blok wil ook dat de Vlaamse regering, meer nog dan vroeger, haar verantwoordelijkheid neemt. Dat kan ze doen door alle beleidsdocumenten die een strategische adviesraad nodig heeft om op eigen initiatief, op verzoek of verplicht een advies te kunnen uitbrengen, ter beschikking te stellen. De strategische visie van de Vlaamse regering, de uitvoeringsmodaliteiten en de technische toelichting moeten beschikbaar zijn. Het betekent tevens dat de regering moet verduidelijken op welke manier decreten onderling samenhangen. Verder moet ook de strategie die de geleidelijke invoering van nieuwe decreten stuurt, zichtbaar moet zijn voor het Vlaams Parlement en de middenveldorganisaties.

Het is duidelijk dat dit ontwerp van decreet wil aansluiten bij de legitieme vraag vanuit de samenleving om meer inspraak in de besluitvorming. Deze uitdaging kan echter geen succesvolle invulling krijgen als het ontwerp nauwelijks gewag maakt van de openbaarheid van bestuur. Het Vlaams Blok zal zich daarom onthouden. (*Applaus bij het VB*)

Minister Paul Van Grembergen : Ik wil hier niet ten gronde op alle kritiek ingaan. Dit ontwerp van decreet op de strategische adviesraden weerspiegelt de manier waarop wij hier in Vlaanderen keuzes maken om de parlementaire democratie in te vullen, het middenveld aan bod te laten komen en de verhouding met de uitvoerende macht zien.

Door overleg, adviesraden en expertise te gebruiken zegt dit ontwerp ook veel over de manier waarop het gezag in hedendaagse Vlaanderen wordt ingevuld. Dit is dan ook heel belangrijk ontwerp. We aanvaarden immers de rol van het middenveld en de burger ten volle. De burger organiseert zich ten opzichte van de uitvoerende macht en verwerft op die manier inspraak. De democratie wordt dus ingevuld.

Dit ontwerp van decreet is ook een bewijs van openheid en voortdurende reflectie vanuit het algemeen belang.

De uitvoerende macht kan zich maar manifesteren door te luisteren naar de adviesraden. Het parlement heeft echter steeds het laatste woord en kan zijn rol dus ten volle spelen. Zodoende behoudt de parlementaire democratie zijn kracht. Elk decreet kan immers op elk ogenblik ter discussie komen te staan.

Met dit ontwerp wordt de participatieve democratie verwezenlijkt zonder dat de parlementaire democratie in het gedrang komt.

Ten slotte wil ik iedereen bedanken voor de manier waarop er over deze zaak gedebatteerd werd. Dit ontwerp van decreet mag als het resultaat van deze samenwerking gezien worden. (*Applaus*)

De voorzitter : De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet tot regeling van strategische adviesraden.

.

- *Artikel 1 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*
- *De stemmingen over de amendementen op artikel 2 en over artikel 2 worden aangehouden.*
- *Artikel 3 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*
- *De stemmingen over de amendementen op de artikelen 4 en 5 en over de artikelen 4 en 5 worden aangehouden.*
- *De artikelen 6 tot en met 15 worden zonder opmerkingen aangenomen.*
- *De stemming over de amendementen op artikel 16 en over artikel 16 worden aangehouden.*
- *De artikelen 17 tot en met 19 worden zonder opmerkingen aangenomen.*
- *De stemming over de amendementen op artikel 20 en over artikel 20 worden aangehouden.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet aanhouden.

ONTWERP VAN KADERDECREET

Bestuurlijk beleid

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van kaderdecreet Bestuurlijk Beleid.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Mieke Van Hecke, verslaggever : Ik verwijs naar het schriftelijke verslag.

De heer Leo Peeters, verslaggever : Het is frustrerend als men op een bepaald beleidsdomein een revolutie ontketent maar hier niet met de nodige media-aandacht beloond wordt.

Beter bestuurlijk beleid wordt geregeld in 3 samenhangende ontwerpen van decreet. Concreet gaat het over de ontwerpen van decreet over de strategische adviesraden, het ontwerp van kaderdecreet Bestuurlijk Beleid en het ontwerp van comptabiliteitsdecreet.

In de commissie Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken werd over dit alles uitvoerig gedebatteerd. Verder werd een reeks van hoorzittingen georganiseerd waarbij onder andere de SERV, de professoren Bouckaert, Verhoest, Byttebier en Leus, de vertegenwoordigers van de syndicale organisaties, de vertegenwoordiger van MOVI, vertegenwoordigers van de Staten-Generaal van het Middenveld en vertegenwoordigers van het Rekenhof gehoord werden.

De ontstaansgeschiedenis van dit ontwerp van dit kaderdecreet is terug te vinden in het regeerakkoord en is gebaseerd op de bijdrage van de Vlaamse administratie daaraan. Verder baseert dit ontwerp zich op diverse resoluties van het Vlaamse parlement. Het parlement immers een kritische evaluatie van de verzelfstandigde diensten, een herordening van het overheidslandschap en de veralgemening van de beheersovereenkomsten.

De Vlaamse regering heeft dit onderwerp van in den beginne aangepakt. De topambtenaren Victor en Stroobants werden aangesteld als bijzondere commissarissen om zich specifiek met dit probleem bezig te houden.

Dit alles resulteerde in maart 2002 in een voorontwerp; de nodige adviezen werden ingewonnen en in februari 2003 volgde de definitieve goedkeuring door de regering.

Daarbij hebben we de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Vooreerst het primaat van de politiek. Dat betekent dat het beleid wordt bepaald door de politieke verantwoordelijken. Men dient echter te streven naar een optimale verhouding tussen parlement en regering en tussen regering en administratie. Verder het streven naar transparantie, wat betekent dat men orde moet brengen in het ondoorzichtige overheidsapparaat en dat men homogene bevoegdheidspakketten moet uitbouwen. De departementen zullen daarbij instaan voor de beleidsondersteuning, de agentschappen voor de beleidsuitvoerende taken.

Ten derde het streven van de overheid naar een deugdelijk bestuur. Dat betekent dat men rechtszekerheid en rechtsgelijkheid moet garanderen en dat men moet streven naar efficiëntie en effectiviteit.

Ook de kerntakendiscussie en het principe van de subsidiariteit zijn essentieel. Een nieuwe taakafbakening tussen de minister, het departement, de verzelfstandigde agentschappen en de controle is noodzakelijk. Er moet aan beleidsafstemming worden gedaan over de grenzen van de beleidsdomeinen heen. De kabinetten moeten worden afgeslankt tot een staf voor algemeen politiek advies. Er moet een mandaatfunctie worden ingevoerd voor een periode van zes jaar.

De verzelfstandiging moet leiden tot meerwaarde en efficiëntie, resultaat- en klantgerichtheid. Er zullen vier generieke agentschapsvormen zijn, met een ruime operationele autonomie : de IVA en EVA met en zonder rechtspersoonlijkheid.

Op de diverse toespraken in de commissie ga ik niet in omdat deze sprekers wellicht opnieuw het woord zullen nemen in de plenaire vergadering.

De nieuwe minister-president heeft ingezien dat deze hervorming een ruimer draagvlak moest hebben dan alleen de huidige meerderheid. Daarom heeft hij aan de oppositie een aanbod tot medewerking gedaan. Dat zorgde voor een ander klimaat bij de besprekingen.

Beide bijzondere commissarissen hebben concrete overgangsvoorstellen geformuleerd voor de timing in verband met het comptabiliteitsdecreet. Er moeten nog 37 oprichtingsdecreten worden voorgelegd aan het parlement, 17 voor de IVA's met rechtspersoonlijkheid, 14 voor de publiekrechtelijke EVA's en 6 voor de privaatrechtelijke EVA's. Er moeten ook nog 25 oprichtingsbesluiten worden genomen voor IVA's zonder rechtspersoonlijkheid. Er zijn nog 13 ministeriële besluiten nodig voor de samenstelling van de beleidsraden per domein.

De begroting voor 2004 wordt opgesteld op basis van de oude structuur, die van 2005 op basis van de nieuwe structuur. Op vraag van het Vlaams Parlement zal een aantal voorbeeldbegrotingen worden opgemaakt om de overgang van de oude naar de nieuwe begroting te kunnen opvolgen. Op 1 januari 2006 wordt het nieuwe comptabiliteitsdecreet ingevoerd.

De amenderingen kan men terugvinden in het verslag. De commissieleden beslisten unaniem dat er geen reflectietijd zou worden gevraagd. Het ontwerp werd goedgekeurd met 8 stemmen tegen 2 bij 4 onthoudingen. (*Applaus*)

De heer Luc Van den Brande : We staan vandaag voor het sluitstuk van een traject dat drie jaar geleden werd ingezet en dat moest leiden tot een grote ambtelijke hervorming tegen 1 januari 2003.

Met de principes van goed bestuur zijn we het altijd eens geweest. Op 1 januari 1994 werd het nieuw ambtelijk statuut ingevoerd, samen met een reorganisatie van de administratie. Vlaanderen was dus de eerste entiteit die oordeelde dat het een eigentijdse performante en klantgerichte organisatie nodig had in plaats van het statuut-Camu, dat uit 1937 stamt.

Wij meenden dat bestendige aanpassingen noodzakelijk waren. De Vlaamse regering heeft evenwel gekozen voor een algemene hervorming. Volgens ons kon dit alleen zinvol zijn indien de drie basisontwerpen tegelijkertijd tot een goed einde zouden worden gebracht. We stellen echter vast dat het ontwerp van Comptabiliteitsdecreet zelfs nog niet is ingediend bij het Vlaams Parlement.

Een grootschalige hervorming van de administratie kan niet lichtzinnig worden aangepvat. Ze moet een draagvlak hebben over alle fracties heen om te voorkomen dat een coalitiewissel zou leiden tot onzekerheid bij de ambtenaren en de dienstverlening in het gedrang zou brengen.

Het verraste me eigenlijk niet dat de nieuwe minister-president bij zijn aantreden de hand uitstak naar CD&V. In het belang van de dienstverlening en van de ambtenaren besliste onze fractieleider, de heer Van Rompuy, om die uitgestoken hand te aanvaarden. Op basis van louter electoraal belang hadden we nochtans beter een andere houding aangenomen.

Op 20 juni hebben we dan in een brief uiteengezet welke volgens ons de essentiële kenmerken zijn van een goede hervorming. Een eerste voorwaarde is de harmonisering en het tegelijk operationeel worden van de verschillende onderdelen van de hervorming. Verder moeten er garanties zijn voor een geobjectiveerd personeelsbeleid. Ambtenaren die gunstig werden geëvalueerd, mogen niet uit de dienst worden verwijderd. We denken ook aan een nieuwe beloningsbeleid. Door het streven naar homogene beleidsvelden draagt deze operatie ook een versnippering in zich, waarbij bepaalde bevoegdheden worden afgehaakt uit de centrale administratie en overgedragen aan afzonderlijke agentschappen.

Het is normaal dat men bij de hervorming van de centrale administratie een zicht heeft op de aard van de organisatie van de agentschappen. De Vlaamse regering heeft de optie genomen om een algemeen ontwerp voor te leggen en verzelfstandigde eenheden op te richten. Er moeten gestructureerde waarborgen worden gecreëerd. Als men gaat van 7 naar 13 departementen en van 40 VOI's naar 80 verzelfstandigde instellingen, komt men tot een 'verpaddestoeling' van de administratie. De vraag is wat de samenhang is.

Een andere bekommernis is de vraag welke criteria er in het ontwerp staan om een onderscheid te maken tussen een IVA en een EVA. Wat is de reden voor de opsplitsing tussen beide ?

Een belangrijk punt is verder het ontwerp van comptabiliteitsdecreet. De regeling van een nieuwe comptabiliteit zal pas klaar zijn op 1 januari 2006, dus niet als het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid in werking treedt. We geloven in de plaats van het middenveld. De memorie van toelichting wijst op de belangrijke rol van het middenveld, maar die intentie wordt niet doorgetrokken in het ontwerp. De meerderheid vergist zich als ze gelooft dat de overheid de beste waarborg is voor de organisatie. CD&V denkt in termen van een horizontale subsidiariteit.

We stellen vast dat het ontwerp een enorme stap in het onbekende betekent. Men kan niet aantonen dat de hervorming tot een betere dienstverlening leidt. De minister kan zijn werk nooit afronden binnen de vooropgezette timing. Ik ben ervan overtuigd dat heel wat ministers in de Vlaamse regering zelf niet meer geloven dat de hervorming op die manier kan werken.

Het ontwerp geeft op een aantal vragen geen antwoord. De behandeling van de 37 verschillende oprichtingsdecreten is geen formele aangelegenheid, maar zal heel wat tijd vergen. Alles hangt immers met alles samen. Het stoort me dat in het ontwerp niet is aangegeven wat de criteria zijn.

Het is logisch om te evolueren naar een organisatiestructuur met enerzijds een centrale administratie en anderzijds de oprichting van EVA's en IVA's, maar de creatie van een IVA met rechtspersoonlijkheid houdt

geen steek. De vraag is wat de budgettaire gevolgen zijn. Een IVA met rechtspersoonlijkheid valt niet langer onder de ambtelijke sociale zekerheid; daarvoor gelden nieuwe regels van beloning enzovoort.

De combinatie van de vermenigvuldiging van het aantal instellingen en de stap naar IVA's met rechtspersoonlijkheid zal de totale kostprijs van de administratie waarschijnlijk met 20 procent verhogen. Staat die stijging in verhouding tot de doelstellingen die men wil bereiken? Zal de administratieve dienstverlening door de organisaties verbeteren?

Bij de hervorming in 1994 is de afspraak gemaakt dat die moest leiden tot een daling van 10 procent van de totale administratieve kader. De werkelijkheid is sinds 1999 heel anders geworden: het aantal statutairen en contractuelen is alleen maar gestegen. Het is belangrijk dat de minister de financiële kostprijs van de hervorming meedeelt.

We zijn er in onderling overleg in geslaagd een aantal punten te verbeteren. We gaan akkoord met de uitgangsprincipes, ook al vrezen we dat een aantal zaken niet te realiseren zijn. Tijdens een vorige kabinetsperiode werd al besloten om de kabinetten af te slanken. Ondertussen is het aantal kabinetsmedewerkers gestegen en swingen de vergoedingen voor de leidinggevenden de pan uit. Bovendien dienen de drie delen van de administratieve hervorming gelijktijdig uitgevoerd te worden, anders dreigt verwarring en onzekerheid. CD&V is eerder voorstander van een gerichte en selectieve bijsturing omdat de ambtenaren al drie jaar in onzekerheid leven. We mogen hun niet opnieuw een rad voor de ogen houden door ze eventjes quasi zekerheid te bieden.

Onze bijzondere zorg gaat uit naar de leidende ambtenaren, de adjunct-leidende ambtenaren en de afdelingshoofden. Mensen met een zekere ervaring die al jaren positief geëvalueerd worden, verdienen daarom misschien geen voorkeursbehandeling maar de waardering die ze genieten moet binnen het nieuwe kader voortgezet worden. Als de regering daartoe een amendement indient, zal CD&V het steunen. Wij zijn echter uitdrukkelijk van oordeel dat het aan minister Van Grembergen is om dergelijk amendement in te dienen. Uiteindelijk heeft hij op 19 juni gezegd dat het middenkader onmisbaar is om deze operatie te doen slagen.

In de loop van de besprekingen is heel duidelijk gebleken dat wij het eens zijn met de uitgangspunten, maar vrezen dat de aanpak niet zal leiden tot een betere dienstverlening. Om die reden zal CD&V zich onthouden. *(Applaus bij CD&V)*

De heer Sven Gatz : In de toelichting bij dit ontwerp van decreet goochelt de Vlaamse regering met termen als transparantie, verantwoordelijkheid en deugdelijk bestuur. Op het eerste gezicht lijken dat dure managementtermen, maar eigenlijk zijn het enkele van de principes waarop het New Public Management is gebaseerd, dat zijn degelijkheid al heeft bewezen.

Dit ontwerp van decreet staat duidelijk boven de grens tussen meerderheid en oppositie. In 1997 al werd in een resolutie aangedrongen op een nieuwe structuur voor het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Tijdens deze kabinetsperiode werden enkele gedachtewisselingen georganiseerd. Minister-president Somers heeft bovendien inspanningen geleverd om een zo groot mogelijke meerderheid achter dit ontwerp te krijgen. Deze structuur is daardoor meer dan een weergave van de visie van deze meerderheid.

Er worden 13 Vlaamse ministeries opgericht op basis van homogene bevoegdheidspakketten. De openbare instellingen worden EVA's of IVA's. De kritiek dat de criteria te vaag zijn, kan ik weerleggen door te verwijzen naar artikel 4. Daarnaast is de Vlaamse regering verplicht haar beslissing te motiveren.

Doorzichtigheid is niet alleen in het belang van de Vlaamse regering, maar ook in het belang van het Vlaams Parlement. We zullen nauwlettend moeten toezien op onderlinge afspraken.

Beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering wordt gescheiden. De rol van de kabinetten verduidelijkt. De beleidsraad zal een belangrijke rol vervullen als scharnier tussen de administratie en de politiek. Er wordt voortaan met beleidsovereenkomsten en samenwerkingsovereenkomsten gewerkt.

Het middenveld krijgt maar een beperkte rol in dit ontwerp van decreet, maar is duidelijk verankerd in het

ontwerp van decreet tot regeling van strategische adviesraden. Dat stemt overeen met de VLD-visie dat het middenveld moet adviseren en niet besturen. Meerderheid en oppositie zijn het op dat vlak niet helemaal met elkaar eens, maar beide zijn tijdens de bespreking wel naar elkaar toegegroeid.

Dit ontwerp van kaderdecreet creëert louter een kader. Het is nu wachten op de organisatie van de ministeries en op de meer dan dertig oprichtingsdecreten van IVA's en EVA's.

Bij de bespreking van deze oprichtingsdecreten zullen we tot een heldere omschrijving van het maatschappelijke doel van elk IVA of EVA afzonderlijk moeten komen, zonder telkens weer te verzanden in een discussie 'ab initio'. We moeten een goed evenwicht vinden tussen wijsheid en snelheid, waarbij één commissie van het Vlaams Parlement de bespreking van de oprichtingsdecreten zal sturen. Dit neemt niet weg dat in de verschillende commissies kan worden gediscussieerd over het maatschappelijke doel van agentschappen die onder hun bevoegdheid vallen, maar het is wel de bedoeling om nog deze legislatuur een hervorming van het Vlaamse administratieve bestuur te realiseren.

Het gaat hier duidelijk om een afstemming van drie decreten : het decreet op de strategische adviesraden, het ontwerp van kaderdecreet Bestuurlijk Beleid en het comptabiliteitsdecreet. Minister-president Somers heeft tot onze grote tevredenheid de realistische timing van dit laatste decreet in commissie gedetailleerd uit de doeken gaan.

De Vlaamse regering heeft een goed ontwerp van decreet afgeleverd met een zo groot mogelijk draagvlak. De VLD is ervan overtuigd dat dit ontwerp een stevige basis zal zijn om Vlaanderen beter te besturen. (*Applaus bij de VLD, sp-a, AGALEV en VU&ID*)

Mevrouw Hilde De Lobel : Verschillende keren werd al gewezen op het feit dat meerderheid en oppositie mekaar hebben gevonden in de bespreking van dit ontwerp van kaderdecreet. Het is duidelijk dat het Vlaams Blok daar geen deel van uitmaakt.

Het Vlaams Blok is tevreden dat in Vlaanderen een ernstige poging wordt gedaan om een beter bestuurlijk beleid te voeren. De voorliggende decreten kunnen bij de naïeve toeschouwer de indruk wekken dat de Vlaamse regering inderdaad werk wil maken van het 'new public management'. Bij een nadere bestudering rijst echter de vraag of de Vlaming gediend is met bestuurlijke hervormingen die geschoeid zijn op Angelsaksische administratieve tradities en de ondoorzichtige Belgische bestuurscultuur ?

Op 30 juni ontving minister-president Somers een delegatie van CD&V op zijn kabinet, waarna de andere fracties in de namiddag op de hoogte werden gebracht van de inhoud van het bereikte akkoord. Er is niets oneervols aan het zoeken naar een ruim draagvlak voor een ontwerp van decreet, maar een artikel uit de Financieel-Economische Tijd van 3 juli maakt duidelijk wat de ware aard van dit onderonsje was : CD&V wou de postjes van christen-democratische topambtenaren veiligstellen. Het werkelijke pijnpunt van dit ontwerp is het gevecht van alle betrokkenen om zo weinig mogelijk privileges te moeten opgeven. Getuige daarvan de e-mail die we vanochtend kregen van de afdelingshoofden van ministeries en VOI's die zich benadeeld voelen. De kool en de geit willen sparen is een aartsmoeilijke opdracht.

De splitsing van beleidsvoorbereiding en -uitvoering is een duidelijke keuze, waarmee de ministeriële kabinetten moeilijk te rijmen zijn. Een meer bedrijfseconomische beleidsvoering met duidelijke verantwoordelijkheden sluit inderdaad beter aan bij het feit dat Vlamingen van de overheid verwachten wat ze zelf ook doen : economische actief zijn en als een goede huisvader met hun financiële middelen omspringen. Zij zijn dus wel gewonnen voor een spaarzame en klantgericht overheid, maar de privatisering van overheidstaken draagt in het algemeen hun goedkeuring niet weg. De Vlamingen willen een echte Vlaamse bestuurscultuur door werk te maken van meer inspraak en meer actief openbaar bestuur. Belgische of Franse bestuurlijke voorbeelden hebben we daar niet bij nodig.

De uitbesteding van overheidstaken is steeds mogelijk door publiek-private samenwerking. Het institutionaliseren van privaatrechtelijk vormgegeven EVA's en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid is volgens het Vlaams Blok geen goede zaak.

Privaatrechtelijk vormgegeven EVA's neigen te zeer naar de privatisering van wezenlijke

overheidsopdrachten. Publiekrechtelijk vormgegeven EVA's volstaan voor die agentschappen die door hun aard van activiteit een groot vermogen opbouwen, zoals De Lijn.

Het onderscheid tussen IVA's en EVA's is een duidelijke keuze in dit ontwerp van decreet en vloeit voort uit het onderscheid tussen beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Waarom ons niet beperken tot intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid en publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen? Waarom niet de term 'departement' vervangen door 'ministerie'? We moeten ons ertoe engageren om de homogene beleidsdomeinen meer te stofferen door homogene bevoegdheden na te streven. Homogene beleidsdomeinen mogen nooit als fetisj dienen om de onvoltooide staats hervorming te vergeten.

De beleidscyclus veronderstelt een beleidsevaluatie, maar een evaluatie blijft een lege doos als de agentschappen niet de verantwoordelijkheid dragen voor het behalen van de resultaten. De IVA's zonder rechtspersoonlijkheid passen daarom op geen enkele manier in een 'new public management'. Een duidelijke en evenwichtige taakstelling van IVA's lukt bovendien enkel bij een oprichting bij decreet.

Het is nog onduidelijk welke criteria de regering zal gebruiken om de huidige VOI's onder te brengen in IVA's zonder dan wel met rechtspersoonlijkheid. De IVA's met rechtspersoonlijkheid moeten de regel zijn. De ondoorzichtigheid van de beleidscyclus zal volgens ons aanhouden als de IVA's niet allemaal worden afgerekend op hun resultaten. De administratie van de Wegen zou een IVA zonder rechtspersoonlijkheid worden, de administratie van de Waterwegen een IVA mét. Waar zit de logica?

Al te snel wordt rechtspersoonlijkheid gelijk gesteld aan externe verzelfstandiging. Nochtans is het denkbaar dat de minister het hiërarchisch gezag behoudt, terwijl zelfstandig functioneren en rechtspersoonlijkheid wenselijk of zelfs de regel zijn. Het Vlaams Blok houdt geen pleidooi voor een schemerzone, die wel ontstaat met agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid.

De criteria voor de vorming van een IVA of EVA moeten duidelijk en expliciet zijn en geregeld geëvalueerd worden door het parlement. Het Vlaams Blok meent dat eventueel onafhankelijke gecoöpteerde bestuurders inspraak mogen hebben in de evaluatie en de uitvoering van de beheersovereenkomst van een publiekrechtelijk vormgegeven EVA.

Het is spijtig dat dit belangrijke decreetgevende werk krachteloos blijft door de matte federale wetgever. De algemene bepalingenwet moet van kracht worden alvorens het werk aan het comptabiliteitsdecreet kan opschieten. Zonder het comptabiliteitsdecreet is het decreet bestuurlijk beleid niet uitvoerbaar.

Tot 2006 zal nu noodgedwongen gewerkt worden met verschillende boekhoudkundige stelsels. Als de Vlaamse regering niet op haar strepen staat, is praten over een moderne bestuurscultuur niet meer dan een bezigheidstherapie. Laten we de vergissingen van het Copernicusplan niet begaan. Dichter bij de burger is de zichtbaarheid van alle succes en falen immers veel groter.

Vlamingen willen meer en meer rechtstreeks invloed uitoefenen op het beleid. Meer rechtstreekse democratie zou de leden van dit parlement dwingen zich te richten op het Vlaams belang en minder op de strategische opstelling van hun fractie ten opzichte van het federale niveau. Dat is immers geen goede zaak voor Vlaanderen en de democratie.

We hebben een aantal amendementen aangehouden die onze visie weerspiegelen. Als die goedgekeurd worden, zullen we voor dit ontwerp stemmen, zo niet zullen we tegenstemmen. (*Applaus bij het VB*)

De heer Eric Van Rompuy : Ik betreur dat er bij de bespreking van dergelijke belangrijke hervorming geen sprekers zijn van de socialisten en Agalev .

De heer Norbert De Batselier : De sp-a-fractie is momenteel aanwezig bij een gemeenschappelijke fractievergadering over het regeerakkoord. Sp-a heeft gewogen op beide ontwerpen. Dat bewijzen de talrijke wijzigingen die door ons toedoen aangebracht zijn.

Minister Paul Van Grembergen : De besprekingen in de commissie waren intens. Het staat elk parlementslid vrij daarop terug te komen in plenaire vergadering. Het past een lid van de regering niet daar iets op aan te merken.

Uit tal van wetenschappelijke onderzoeken blijkt dat de Vlaamse administratie goed werk levert. Toch moeten voortdurend bijstellingen mogelijk zijn. Ook het parlement heeft in verschillende resoluties gevraagd om de werking van de administratie aan te passen.

Het ontwerp dat ter tafel ligt komt grotendeels overeen met de inzichten van parlement en regering. Beter bestuurlijk beleid moet de overheid snel en efficiënt laten optreden ten behoeve van alle burgers. Het betreft een reusachtige operatie. Ik ben niet zeker over het eindresultaat. We moeten voortdurend beroep doen op de ambtenaren. Eenmaal het kader vastligt, vergt het dagelijkse inspanningen om te slagen. Dat kan pas met voldoende communicatie, informatie en vertrouwen. Het komt erop aan om goed werk ook te waarderen, zo worden de betrokkenen gestimuleerd.

De bijkomende kosten voor de pensioenen bedragen 1 miljard frank. Er is duidelijk afgesproken dat de budgettaire consequenties van de plannen zo beperkt mogelijk ingevuld en streng opgevolgd zullen worden. Bij voorstellen of ontwerpen van decreet zullen de budgettaire berekeningen van de veranderingsmanagers of de bijzondere commissarissen gevoegd worden zodat het parlement ook daarover kan oordelen.

De heer Luc Van den Brande : De veranderingsmanagers hebben op 3 vlakken wezenlijke vooruitgang geboekt. Er staan echter nog heel wat zaken op stapel. Bij de behandeling van dit basisdecreet moet het toch mogelijk zijn om een algemene inschatting van de meerprijs te geven ?

Minister Paul Van Grembergen : Voor de pensioenen zal het bedrag 1 miljard frank bedragen. De andere budgettaire repercussies zullen beperkt zijn. Binnen dit kader zullen we trachten te werken.

De heer Luc Van den Brande : Los van het pensioenstelsel zullen er toch nog aanzienlijke budgettaire consequenties zijn. Die berekening werd dus nog niet gemaakt ?

Minister Paul Van Grembergen : Deze berekening werd inderdaad nog niet gemaakt. De regeringsbesluiten zullen rekening houden met het statuut van de afdelingshoofden. Wat voor de leidende ambtenaren en adjunct-leidende ambtenaren geldt, zal ook gelden voor de afdelingshoofden.

De heer Luc Van den Brande : Dat zal met een decreet moeten geregeld worden. Voor de leidinggevende ambtenaren en de adjunct-leidende ambtenaren wordt er immers een decretale basis gecreëerd. Voor de afdelingshoofden zal er dus ook een decretale basis nodig zijn.

Aangezien dit niet mogelijk is door een organieke regeling of door een besluitregeling van de organieke regeling, blijven er voor de afdelingshoofden 2 opties open. Ofwel dient men een amendement in op dit ontwerp van decreet ofwel dient men een volledig nieuw ontwerp van decreet in.

Minister Paul Van Grembergen : Men deelt mij mee dat een besluit van de Vlaamse regering voldoende is om de situatie van de afdelingshoofden in orde te brengen. Indien dit een foute inschatting zou zijn, ben ik bereid om met een bijkomend decreet orde op zaken te stellen. Afdelingshoofden zijn immers, als kernstuk van het middenkader, ongemeen belangrijk in deze operatie.

Sommigen beweerden ook dat de hele operatie eigenlijk tot doel had om een politieke zuivering door te voeren. Dit is onjuist. Bovendien werd dit, door de door zowel meerderheid als oppositie ingediende en aanvaarde amendementen, ontkracht. De zittende ambtenaren mogen dus gerust zijn over hun ambtelijke carrière.

De ontwerpen van de 37 oprichtingsdecreten zullen, na advies van de Raad van State, zo snel mogelijk aan het parlement worden voorgelegd. Dit zal niet in een reeks gebeuren. Onmiddellijk na het parlementair reces zullen een aantal ontwerpen bij het parlement worden neergelegd.

Het parlement zal, in overleg met de regering en het bureau, bepalen op welke wijze deze ontwerpen zullen besproken worden. Dit zal ofwel in de institutionele ofwel in de functionele commissies gebeuren.

Dit ontwerp van decreet wordt door meerderheid en oppositie gedragen. De oppositie aanvaardt de grote lijnen van het ontwerp. Met de opmerkingen van de oppositie zal in de oprichtingsdecreten rekening gehouden worden.

De heer Luc Van den Brande : Rond de oprichtingsdecreten moet het debat nog gevoerd worden. De minister kan geen resultaatsverbintenis geven. Een vergelijking makend, kan men stellen dat er weliswaar een ruwbouw is maar dat men nog niet weet welk soort verwarming en koeling er ingebouwd wordt en op welke wijze men van het gelijkvloers naar de eerste verdieping zal gaan. Er ligt een schets voor maar het is belangrijk te weten op welke wijze deze schets zal ingevuld worden. De minister is ervan overtuigd dat er nog heel wat werk moet verricht worden. Zijn antwoorden bevredigen ons niet. De CD&V-fractie zal dan ook een opnieuw een aantal amendementen indienen.

De voorzitter : De algemene vergadering is gesloten

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van kaderdecreet Bestuurlijk Beleid.

De heer Luc Van den Brande : We hebben een amendement tot invoeging van een nieuw artikel 5 bis ingediend. Het is een goed principe van de organisatie van de administratie om het principe van het statutair personeel decretaal te verankeren. Volgens de regering is dit evident. Wat evident is, wordt echter toch maar beter opgenomen in een decreet. De meerderheidsfracties beweren te geloven in het belang van het middenveld. Met het amendement op artikel 6 willen we enkel de memorie van toelichting laten toepassen. 'Voor de raadgevende comités kan het middenveld betrokken worden' moet veranderen in 'Voor de raadgevende comités wordt het middenveld betrokken'.

We hebben ook een amendement ingediend om de titel van afdeling 2 te schrappen. In alle commissievergaderingen werd steeds beweerd dat de rechtsfiguur van de IVA met rechtspersoonlijkheid absoluut zinvol is. Iedereen weet echter dat dit in werkelijkheid niet zo is. Het is dus beter om deze afdeling en dus ook artikel 10 te schrappen. Ik zal ook de amendering op de artikelen 17 en 18, paragraaf 1, eerste lid, toelichten. Analoog met de voorstellen voor de raadgevende comités, geloven we dat ook bij de raden van bestuur het middenveld kan en moet aanwezig zijn. We denken dat dit beter in het decreet zelf wordt opgenomen, meer bepaald in artikel 17. De wijze van voordracht willen we opnemen in artikel 18. Ons amendement tot invoeging van artikel 42 bepaalt dat het decreet in werking treedt op 1 januari 2006 en niet op 1 januari 2004. Gezien het Comptabiliteitsdecreet pas op 1 januari 2006 in werking treedt, zou het namelijk logisch zijn ook de inwerkingtreding van het decreet Bestuurlijk Beleid naar die datum uit te stellen.

We zijn het er niet mee eens dat dit decreet noodzakelijk is als rechtsbasis voor de oprichtingsdecreten van de agentschappen. Dit probleem kan technisch worden opgelost door in elk van de oprichtingsdecreten in een basisartikel mee te delen wat de rechtsgrond is. Het aannemen van dit amendement zou evenwel het voordeel hebben dat duidelijk wordt aangegeven dat de hervorming stapsgewijze wordt ingevuld. Het sluitstuk is dan de verankering in het decreet Bestuurlijk Beleid. Dit amendement moet dus de coherentie ten goede komen.

- *De stemmingen over de amendementen op de artikelen 3, 4, 5, over het amendement tot invoeging van een nieuw artikel 5 bis, over het opschrift van Hoofdstuk III, over Afdeling 1, op artikel 6, tot schrapping van de titel van Afdeling 2, tot schrapping van artikel 10, ter vervanging van Hoofdstuk IV, over de amendementen op artikelen 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35 en 36 en tot invoeging van een nieuw artikel 42 en over de artikelen 3, 4, 5, Hoofdstuk III, Afdeling 1, het artikel 6, Afdeling 2, artikel 10, hoofdstuk IV en de artikelen 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35 en 36 worden aangehouden.*

- *De overige artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De voorzitter : De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET

Wijziging van het Elektriciteitsdecreet wat de openbare verlichting betreft

Algemene bespreking

De voorzitter : Aan de orde is het voorstel van decreet van de heren Schuermans, De Roo en De Smet houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000, wat de openbare verlichting betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van Nieuwenborgh, verslaggever, heeft het woord voor een mondeling verslag.

- *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, verslaggever : De Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie besprak het voorstel van decreet van de heren Schuermans, De Roo en De Smet houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000 op 3 en 17 juni 2003. Het voorstel van decreet werd in de commissie verworpen.

Op 1 juli 2003 heeft de heer Schuermans de voorzitter van het Vlaams Parlement schriftelijk verzocht om het verworpen voorstel van decreet op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen. Op 2 juli 2003 heeft de plenaire vergadering het verworpen voorstel van decreet terug verwezen naar de commissie om daar bij voorrang opnieuw te worden besproken.

Op maandag 7 juli heeft de commissie hieraan een nieuwe bespreking gewijd. Bij volstreekte meerderheid werd beslist dat er aan de plenaire vergadering een mondeling verslag zou worden uitgebracht over deze nieuwe bespreking.

De basis voor de nieuwe bespreking was een amendement dat door de indieners van het voorstel van decreet ingediend werd op 3 juli 2003 dat ertoe strekt de openbare verlichting als openbare dienstverplichting toe te wijzen aan de netbeheerder in plaats van aan de leverancier.

De heer Schuermans lichtte toe dat de lokale besturen ook na de liberalisering van de elektriciteitsmarkt de kans moeten hebben om elektriciteit aan te kopen tegen een gunsttarief voor het garanderen van objectieve veiligheid. Hij benadrukte dat zijn fractie alleen de bestendinging vraagt van een bestaande maatregel. Het is niet de bedoeling het inkomstenverlies van de gemeenten, namelijk de dividenden, te compenseren door een nieuwe inkomstenbron. In het oorspronkelijke voorstel van decreet was er sprake van een verplichting in hoofde van de leverancier. In het ingediende amendement wordt die openbare dienstverplichting ingevolge opmerkingen van de minister toegewezen aan de netbeheerder.

De heer De Roo benadrukte dat de kosten van de openbare verlichting voortaan merkkelijk hoger zullen liggen in Vlaanderen dan in Wallonië of in Brussel. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd een regeling uitgewerkt waarin de verplichtingen werden opgenomen die de distributienetbeheerder op zich moet nemen. Het gaat daar over de constructie, de vernieuwing, de bevoorrading en het onderhoud van de installaties van openbare verlichting.

De totale kostprijs voor de openbare verlichting van de Vlaamse intercommunales uit de gemengde sector

belooft ongeveer 27 miljoen euro. Het gevolg van het niet inschrijven van die openbare verlichting als openbare dienstverplichting heeft ernstige financiële gevolgen. Voor een gemeente als Maldegem gaat het over een meerkost van 4 miljoen Belgische frank per jaar.

De heer Tobback lichtte het amendement toe dat door hemzelf en de heren Vermeiren en Glorieux werd ingediend en dat ertoe strekt alleen de exploitatie van de openbare verlichting als openbare dienstverplichting te beschouwen. De exploitatiekosten liggen niet zo veel lager dan de verbruikskosten zodat het financieel verlies voor de gemeenten aldus voor een groot stuk kan worden goedge maakt.

Een goedkeuring van het amendement van de CD&V-fractie leidt volgens hem vooral tot een verhoging van de kilowattuurprijs, waardoor de kosten verhaald worden op iedere burger. Het is dus een verkapte belasting waarmee de openbare verlichting gefinancierd wordt, niet alleen voor de veiligheid maar ook voor de verlichting van voetbalpleinen en voor eigen initiatieven van de gemeenten. Hij meent dat sociale veiligheid via andere en meer transparante technieken moet worden betoelaagd.

De heer Eddy Schuermans ontkende dat het CD&V-amendement leidt tot een minder doorzichtige prijsvorming. Elke openbare dienstverplichting heeft volgens hem een effect op de prijs. Hij benadrukte nogmaals dat het amendement van de CD&V geen gratis stroom vraagt voor de gemeenten.

Er is alleen sprake van het bestendigen van de gunsttarieven. Hij besloot dat het amendement van de meerderheid goed bedoeld is maar tekort schiet.

Mevrouw De Maght-Aelbrecht vroeg verduidelijking omtrent het begrip “exploitatie van openbare verlichting”. Verwijst dit alleen naar het leveren van lampen en palen aan gunsttarief of ook naar het leveren van elektriciteit of van verkeerspalen aan goedkope tarieven ? Zij is van oordeel dat zowel elektriciteit als investeringen onder het begrip “de exploitatie van openbare verlichting als openbare dienstverplichting”. Ressorteren.

De heer Francis Vermeiren schetste de huidige situatie. De investeringen gebeuren door intercommunales met aftrek van de dividenden van de gemeenten. Het voordeel zit hem in het niet aanrekenen van BTW.

De heer Tobback bevestigde de visie van de heer Vermeiren en sprak over een verdoken energieheffing. Uiteindelijk haalt de intercommunale zijn inkomsten bij de verbruiker, zodat de kleine verbruikers, de gezinnen, het meest betalen. Hij pleitte ook voor zoveel mogelijk transparantie in tarieven en prijzen. Hij is van oordeel dat de veiligheidsproblematiek niet moet worden opgelost via de elektriciteitsrekening van de gezinnen maar door de federale overheid die beloftes deed om het verlies aan dividenden te compenseren.

De heer De Roo herhaalde dat iedereen wacht op de ELIA-gelden en op het uitvoeren van de beloften van de Programmawet van december 2002. Hij merkt op dat er thans reeds een omvangrijk pakket aan openbare dienstverplichtingen bestaat : de verdeling van gratis stroom, de federale maatregelen via het Fonds-Vande Lanotte en de budgetmeter. De 27 miljoen euro die CD&V thans voorstelt, gelden echter voor iedereen. Hij herhaalde zijn voorstel om de ordonnantie die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest goedgekeurd heeft, over te nemen.

De heer Dirk Van Melkebeke, kabinetschef van minister Bossuyt, lichtte toe dat in Wallonië decretaal is voorzien dat de netbeheerders aan de gemeenten een voorstel doen over de onderhoud van de openbare verlichting tegen kostprijs. In Brussel zit men in een patsituatie. Er is inderdaad een ordonnantie goedgekeurd maar de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) heeft geweigerd om toe te laten die kosten door te rekenen in de kilowattuurprijs zodat er in Brussel nu een analoog systeem bestaat als in Wallonië. Niets belet de netbeheerder een offerte te laten organiseren voor de investeringen en de elektriciteit zodanig dat via schaalvergroting een interessante formule mogelijk is.

Uiteindelijk is de hamvraag in welke mate de kosten kunnen worden doorgerekend in de elektriciteitsprijs. Vandaar het tussenvoorstel van het meerderheidsamendement om alleen de exploitatie van de openbare verlichting in rekening te brengen.

Mevrouw Demeester-De Meyer concludeerde dat de zogenaamde prijsverlaging van de liberalisering door de gemeenten wordt betaald. Ofwel de gemeenten voor de openbare verlichting, ofwel wordt dit doorgerekend

in de elektriciteitsprijs.

De heer Tobback verklaarde dat hij voor een energieheffing is. Met dit voorstel van decreet wil men echter de openbare verlichting laten betalen via een verkapte belasting.

De heer Vermeiren besloot dat iedereen vragen heeft over de gevolgen van de liberalisering van de energiemarkt voor de gemeenten. Hij heeft het gevoel dat eenieder de schade wenst te beperken en de openbare verlichting wil vrijwaren. Er is volgens hem een directe correlatie tussen dividenden en investeringen. De federale overheid moet duidelijkheid geven over het niet invullen van de BTW op vlak van de diensten van de intercommunales aan de gemeenten.

De kabinetschef verduidelijkte dat ingrijpen op de tarieven een federale bevoegdheid is. De heer Eddy Schuermans verklaarde dat decretaal werd vastgelegd dat de gratis stroom een openbare dienstverplichting is. Het Vlaams Parlement kan stellen dat dit ook het geval is voor de openbare verlichting.

De kabinetschef stelde dat het doorrekenen van de kostprijs in de elektriciteitsprijs een zaak is voor de CREG. Maatregelen, zoals gratis stroom, moeten ter goedkeuring aan die instantie worden voorgelegd. Met de VREG werd al overlegd wat onder het pakket openbare verlichting valt en verder werd er gepraat over wat het begrip onderhoud dekt.

De heer Johan De Roo diende een nieuw amendement in dat voorstelt om de exploitatie en bevoorrading van de openbare verlichting te beschouwen als openbare dienstverplichting. Het amendement nummer 3 beoogt het distributienetbeheerderstarief dat een intercommunale moet betalen aan de producent, te behouden voor de gemeenten voor wat de openbare verlichting betreft.

De heer Eddy Schuermans vulde aan dat het bestempelen van exploitatie en bevoorrading van openbare verlichting als openbare dienstverplichting geen uitspraak doet over wie deze opdracht moet uitvoeren, maar wel dat de opdracht tegen betere voorwaarden moet gebeuren. Het amendement nr. 3 en het voorstel van decreet creëren alleen decretaal de mogelijkheid om netbeheerders verplichtingen op te leggen. De regering moet concreet bepalen hoe die moeten worden ingevuld. De kostprijs zal het voorwerp zijn van een regeringsbeslissing in overleg met de regulator.

De heer Bruno Tobback is van oordeel dat het amendement van CD&V voor de bevoorrading een lege doos is. Alleen de exploitatie is een door de regering eenvoudig te bepalen deel van de prijs.

De kabinetschef wees erop dat het amendement impliceert dat de Vlaamse regering een tarief zal bepalen. In dat geval treft ze een tariefmaatregel. De heer Bruno Tobback benadrukte dat het vaststellen van tarieven geen Vlaamse bevoegdheid is. Het Vlaamse niveau kan niet bepalen dat gemeenten kortingen kunnen krijgen. Dat staat haaks op de principes van de liberalisering van de energiemarkt. Hij is wel bereid om het aspect exploitatie, wel een Vlaamse bevoegdheid, te regelen.

Het amendement nummer 3 van CD&V werd met 8 stemmen tegen 5 niet aangenomen. Het amendement nummer 2 van de meerderheid dat artikel 2 van het voorstel vervangt, werd met 8 stemmen bij 5 onthoudingen aangenomen. Het artikel 3 en het geamendeerde voorstel van decreet werden eenparig met 13 stemmen aangenomen. (*Applaus*)

De heer Eddy Schuermans : Het is belangrijk dat er een nieuwe bespreking is geweest omdat een en ander als een openbare dienstverplichting wordt aanvaard. We vinden dat de bevoorrading ook deel moet uitmaken van de openbare dienstverplichting. We houden ons amendement aan. Men moet goed beseffen dat datgene wat we voorstellen een sociale maatregel is, die zonder enige discussie aanvaard kan worden door de regulator. Niets is meer sociaal dan ervoor te zorgen dat mensen zich veilig voelen in hun gemeente. We schrijven die opdracht van de lokale overheid unaniem in het voorstel van decreet in, maar de gevolgen zijn helaas nog niet getrokken. We zullen proberen om iedereen daarvan nog te overtuigen.

De heer Francis Vermeiren : Het was een goede beslissing om het voorstel van de heer Eddy Schuermans opnieuw naar de commissie te sturen. We onderschrijven allemaal het probleem dat de indieners van het voorstel van decreet aankaarten. Het amendement van CD&V houdt onvoldoende rekening met de

doelstelling van de liberalisering van de energiemarkt. De openbare verlichting als openbare dienstverplichting catalogeren zou leiden tot een minder doorzichtige prijsvorming voor de gezinnen. Bovendien zou het de kilowattuurprijs doen stijgen en zou de prikkel tot rationeel energieverbruik te zeer worden beperkt. Daarom hebben de meerderheidsfracties een nieuw amendement ingediend dat enerzijds wel begrip heeft voor het probleem van de lokale besturen die voorzien in openbare verlichting, en anderzijds geen sterke stijging van de kilowattuurprijs wil veroorzaken. Met het amendement willen we er rekening mee houden dat we ook in een CREG-kader werken. Regelgeving die neerkomt op een tariefmaatregel, dreigt op verzet van de CREG te stuiten.

De beslissing om in Vlaanderen versneld werk te maken van de liberalisering van de energiemarkt heeft ernstige gevolgen voor de financiën van de Vlaamse lokale besturen. Daarom dringen we er bij de Vlaamse regering op aan om erop toe te zien dat de verbintenissen die ten aanzien van de lokale besturen zijn aangegaan, ook daadwerkelijk worden nagekomen. Dat is belangrijk om de gevolgen van de vrijmaking van de energiemarkt voor steden en gemeenten enigszins te compenseren.

Door de mogelijkheden van het amendement van de meerderheid wat betreft de exploitatie en het feit dat in het nieuwe federale regeerakkoord expliciet staat dat men artikel 431 van de wet van 24 december 2002 wil uitvoeren, zullen we zo snel mogelijk een oplossing voor het probleem vinden. Dit voorstel van decreet is een mooi voorbeeld van degelijk parlementair werk. (*Applaus bij CD&V, de VLD, sp.a, AGALEV en VU&ID*)

De heer Johan De Roo : We verheugen ons erover dat we door de bespreking in de commissie zijn gekomen tot een voorstel dat door de meerderheid wordt gesteund. Het onderhoud van het distributienet, zoals de plaatsing en het onderhoud van de openbare verlichtingspalen, is een verantwoordelijkheid van de distributienetbeheerder. Private aanvragen vormen daarop een uitzondering, omdat die niet tot de openbare dienstverlening behoren.

In het amendement van de meerderheid had men het alleen maar over de exploitatie van de openbare verlichting. Wij willen daar nog de bevoorrading aan toevoegen. De gunsttarieven waar de gemeenten nu van genieten dreigen door de liberalisering weg te vallen, tenzij we de bevoorrading van de openbare verlichting als openbare dienstverlening beschouwen. De openbare verlichting is er tenslotte voor de mensen.

Het tegenargument van de heer Tobback dat daardoor de prijs per kilowattuur zal verhogen, klopt. Maar de prijs per kilowattuur is vroeger al verhoogd om redenen van algemeen belang. Waarom moeten de gemeenten altijd de dupe zijn ? Wij vragen dat de intercommunales de kosten voor de openbare verlichting tegen de basisprijs aan de gemeenten doorrekenen. Deze openbare dienstverplichting zal Vlaanderen 27 miljoen euro kosten.

In Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft men een vergelijkbare maatregel genomen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volgt de regels van de geliberaliseerde markt nog niet, maar heeft wel al besloten dat de bevoorrading van de openbare verlichting en de openbare gebouwen aan een gunsttarief blijft. Wij vragen alleen een gunsttarief voor de openbare verlichting. De Vlaamse gemeenten zullen meer betalen dan de Waalse en de Brusselse omdat het Vlaams Parlement de moed niet heeft om de gemeentelijke belangen te beschermen.

Zelfs als dit amendement wordt goedgekeurd, zal mijn gemeente jaarlijks 4 miljoen euro meer betalen voor de openbare verlichting. Omdat de kosten voor grote gemeenten nog groter zullen zijn, dienen wij ons amendement opnieuw in. (*Applaus*)

De voorzitter : De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heren Schuermans, De Roo en De Smet houdende wijziging van het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000, wat de openbare verlichting betreft.

- *De stemmingen over het amendement op artikel 2 en over het artikel 2 worden aangehouden.*
- *De overige artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

Wij zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De heer Johan De Roo : Ik stel voor de agenda van deze namiddag aan te vullen met mijn met redenen omklede motie naar aanleiding van mijn interpellatie over de liberalisering van de gas- en elektriciteitsmarkt. In deze motie vraag ik de Vlaamse regering te informeren over de tariefstructuren, prijsdalingen mogelijk te maken en er bij de federale regering op aan te dringen de sociale tarieven te behouden.

De voorzitter : Ik laat het stuk uitdelen zodat de fracties het nog kunnen bestuderen voor de stemmingen. Is het Parlement het daarmee eens ? (*Instemming*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen. (*instemming*)

- *De vergadering wordt gesloten om 12.54 uur.*

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Jaak Gabriels, Herman Lauwers, Julien Librecht, Jackie Maes, Chris Vandenbroeke, Christian Van Eyken : gezondheidsredenen.

